

4. ІНФРАСТРУКТУРА

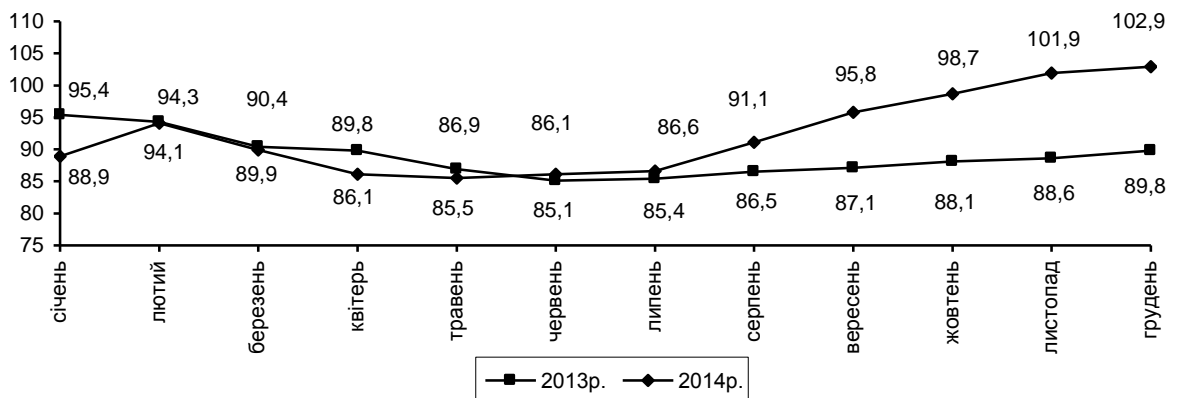
4.1. Транспортна інфраструктура

Запорізька область має розвинену транспортну систему, до якої входить мережа автомобільних та залізничних шляхів, вокзали та станції, Запорізький міський електротранспорт, Запорізький аеропорт, Запорізький річковий порт та Бердянський морський торговельний порт.

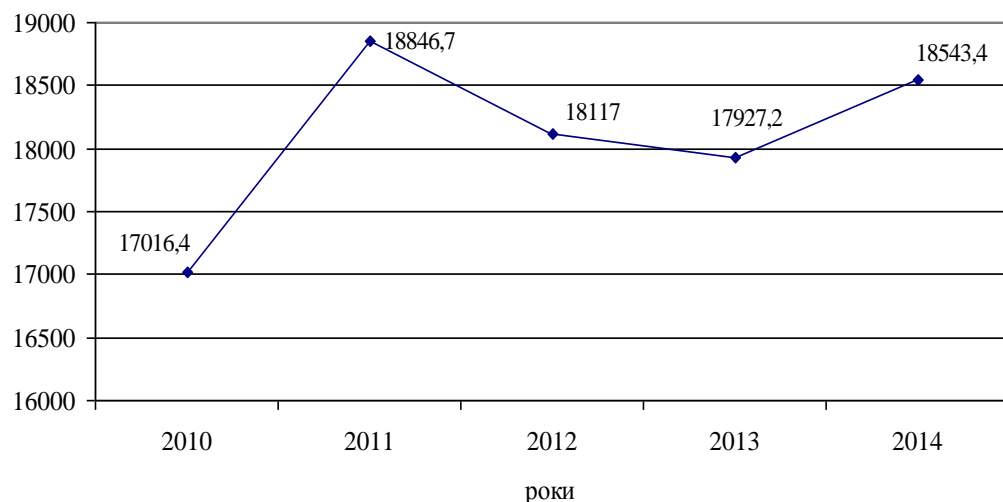
У Запорізькій області перевезення пасажирів та вантажів здійснюється різними видами транспорту.

За 2014 рік підприємствами транспорту перевезено 18,5 млн. т вантажів, що на 3,4 % більше, ніж за 2013 рік. Вантажооборот становив 7342,3 млн. ткм і збільшився на 2,9 %.

Вантажооборот підприємств транспорту
(наростаючим підсумком у % до відповідного періоду попереднього року)

Динаміка обсягів вантажоперевезень, тис. т

За 2014 рік залізничним транспортом відправлено вантажів на 0,8 % менше, ніж за 2013 рік. Зменшилося відправлення брухту чорних металів на 24,5 %, будівельних матеріалів – на 15,0 %, хімічних і мінеральних добрив – на

Запорізька область

5,1 %. Збільшилось відправлення зерна і продуктів перемолу більш ніж в 2 рази, коксу – на 32,9 %, нафти і нафтопродуктів – на 31,5 %, кам'яного вугілля – на 13,6 %.

Перевезення вантажів водним транспортом у 2014 році збільшилось на 38,4 %. Обсяг оброблених вантажів у морських та річкових портах (причалах) порівняно з 2013 року збільшився на 36,4 %, у тому числі вантажів у внутрішньому сполученні – у 2,3 рази, експортних – на 10,0 %, імпортних та транзитних зменшився на 72,4 % та на 35,5 % відповідно. Загальна кількість оброблених суден збільшилась на 4,0 %, закордонних та інфракт, навпаки, зменшилась на 0,8 %.

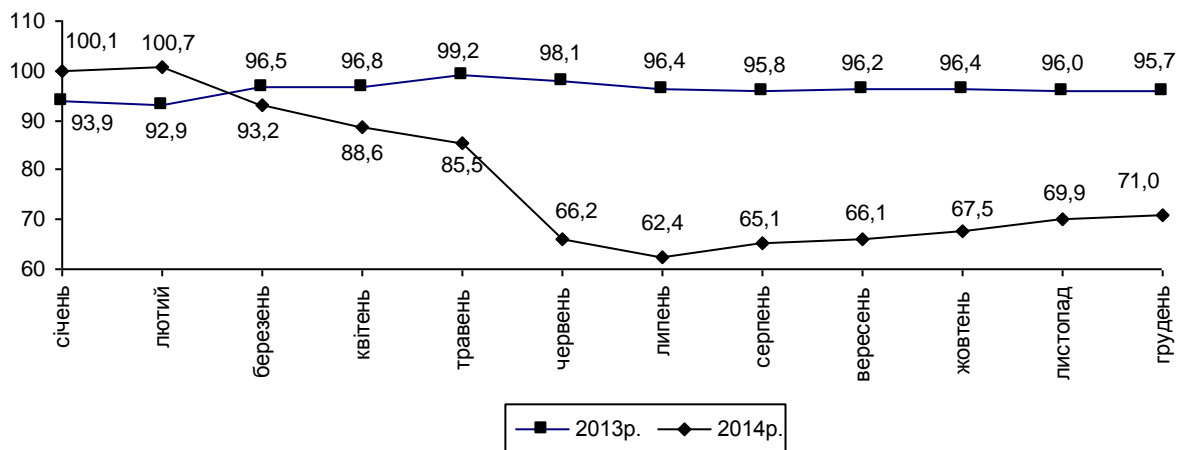
Автомобільним транспортом (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) за 2014 рік перевезено 3358,2 тис.т вантажів, що в порівнянні з 2013 роком більше на 20,9 % та виконано вантажооборот в обсязі 672,9 млн.ткм, що на 2,0 % більше ніж у 2013 році.

За 2014 рік авіаційним транспортом перевезено 432,0 т вантажів, що на 12,4 % менше обсягу 2013 року. Вантажооборот авіаційного транспорту склав 764,7 тис.ткм, що менше на 1,5 %.

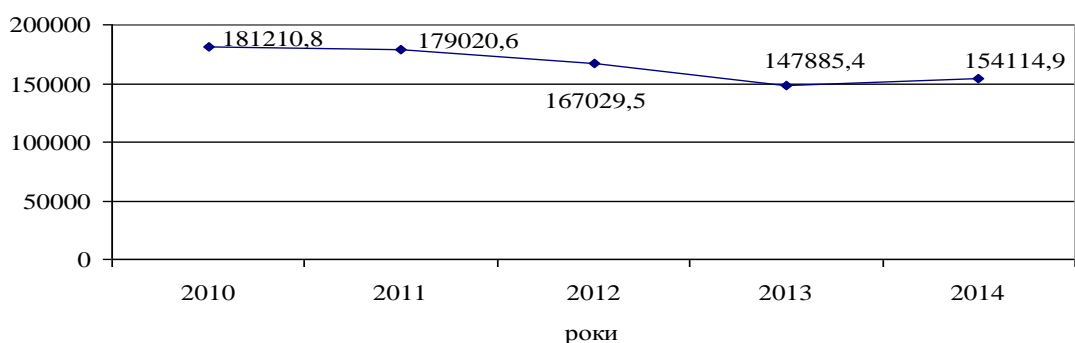
За 2014 рік послугами пасажирського транспорту скористалися 154,1 млн. пасажирів, що на 4,2 % більше, ніж у 2013 році та виконана пасажирська робота в обсязі 2760,6 млн.пас.км (менше на 29,0 %).

Пасажирооборот підприємств транспорту

(наростаючим підсумком у % до відповідного періоду попереднього року)

Динаміка обсягу пасажироперевезень, тис. пас.

Запорізька область

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 75,8 млн. пасажирів, що на 5,9 % більше, ніж у 2013 році. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців зменшилося на 9,2 % і склало 19,2 млн. пасажирів.

Водним транспортом у 2014 році перевезення пасажирів зменшилось на 5,3 %, пасажирооборот – на 5,6 %.

Перевезення пасажирів авіаційним транспортом зменшилось на 21,2 % та становило 32,8 тис. пас.

Залізничний транспорт

Основні залізничні вузли Запорізької області: Мелітополь, Запоріжжя, Бердянськ.

До складу Запорізької дирекції залізничних перевезень входять 67 станцій та роз'їздів. На території дирекції розміщені 5 дистанцій колії, дистанція електропостачання, 3 дистанції сигналізації та зв'язку, 2 локомотивних депо, 1 моторвагонне депо, пасажирське депо, 3 вантажних вагонних депо. За об'ємом роботи, що виконує Запорізька дирекція, вона являється позакласною, за характером роботи – транзитно-місцевою. На дирекції для виконання великих обсягів пасажирських та приміських перевезень є 46 станції, що виконують пасажирські операції з продажу квитків, у тому числі окремі будівлі вокзалів на станціях: Запоріжжя-1, Запоріжжя-2, Пологи, Вільнянськ, Бердянськ, Федорівка, Таврійськ, Пришиб.

Схема доріг

Запорізької дирекції залізничних переїздів Придніпровської залізниці

Експлуатаційна протяжність головних колій у межах Запорізької дирекції залізничних перевезень складає 1146,8 км (орієнтовно 5 % від протяжності головних Укрзалізниці). Довжина електрифікованих залізничних ліній у межах Запорізької дирекції залізничних перевезень складає - 274 км (3 %). Щільність залізничної мережі – 42,19 км/тис.км², що у 1,2 рази вище середнього

Запорізька область

показника по Україні (36 км/тис.км²). Експлуатаційна довжина двокільних електрифікованих дільниць в межах Запорізької дирекції залізничних перевезень становить 188,16 км (від ст. Синельникове-1 виключно до ст. Мелітополь включно).

Автомобільні дороги

Мережа автомобільних доріг загального користування Запорізької області складає 6989,2 км, із них державних 1865,1 км (міжнародних 392,8 км, національних 103,8 км, регіональних 215,7 км, територіальних 1152,8 км), місцевих 5124,1 км (обласних 2282,2 км, районних 2841,9 км).

Запорізька область є однією із областей України, в якій всі населені пункти сполучені дорогами з твердим покриттям.

Карта автомобільних доріг Запорізької області

Райони з найбільшим забезпеченням автомобільних доріг – Мелітопольський, Бердянський, Вільнянський, Оріхівський, Василівський, Запорізький.

На автомобільних дорогах загального користування знаходиться 392 одиниці мостів та шляхопроводів загальною довжиною 9139 пог.м., в.т. на дорогах державного значення – 180 одиниць довжиною 5046 п.м.

По території Запорізької області проходять дороги державного значення:

– міжнародна автомобільна дорога державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ, яка є частиною міжнародного транспортного коридору Чорноморської економічної співдружності;

Запорізька область

– міжнародна автомобільна дорога державного значення М-18 Харків-Сімферополь-Алушта-Ялта, яка сполучає Автономну Республіку Крим з північною і центральною частинами України і Росії. Інтенсивність руху на окремих ділянках цієї дороги влітку досягає більше 30 тисяч автомобілів на добу (автомагістраль значно навантажена транзитними, міжобласними, внутрішньообласними транспортними потоками);

– міжнародна автомобільна дорога державного значення М-14-03 обхід міста Мелітополь;

– національна автомобільна дорога державного значення Н-15 Запоріжжя-Донецьк, яка сполучає два економічно активні обласні центри - Запоріжжя та Донецьк;

– регіональна автомобільна дорога Р-37 Енергодар-Василівка-Бердянськ, яка є частково евакуаційною на випадок аварії на Запорізькій АЕС та туристичним маршрутом до курортів Приазов'я - м. Бердянськ та м. Приморськ.

Добова інтенсивність руху транспорту на окремих ділянках міжнародних автомобільних доріг

Автомобільна дорога	Добова інтенсивність руху транспорту, авт/добу	Протяжність дороги, км
Одеса-Мелітополь-Новоазовськ (М-14)	7370	194,1
Харків-Сімферополь-Алушта-Ялта (М-18)	12140	181,9
обхід міста Мелітополь (М-14-03)	3500	16,8

Недостатнє фінансування державою дорожньої галузі призводить до скорочення обсягів робіт з будівництва, реконструкції і ремонту доріг.

Автомобільний транспорт

Автомобільний транспорт відіграє важливу роль у забезпеченні вантажних і особливо пасажирських перевезень.

Перевезення пасажирів і вантажів здійснюється автопідприємствами всіх форм власності.

Автобусна маршрутна мережа Запорізької області складається з 246 маршрутів приміського сполучення, 237 маршрутів міжміського внутрішньообласного сполучення, 173 маршрутів міського сполучення, які обслуговують 74 перевізника 2826 транспортними засобами. Пасажирським автобусним сполученням охоплено всі населені пункти згідно з соціальними нормативами.

В області автостанційні послуги надають 28 автостанцій.

Повітряний транспорт

Важливу роль у транспортній системі Запорізької області відіграє Запорізький аеропорт.

Запорізька область

Аеропорт Запоріжжя належить до категорії регіональних аеропортів України 2 класу (категорії В). Аеропорт працює у цілодобовому режимі, має три злітно-посадкові смуги, дві з яких облаштовані для зльоту та посадки повітряних суден.

Аеропорт розташований в 15 км від центру міста Запоріжжя, в 250 м від залізничної магістралі Москва-Сімферополь та в 350 м від автостради Запоріжжя – Донецьк, має під'їзду колію до складу ПММ, який розташований в межах аеропорту, що дає можливість на створення великого мультимодального логістичного центру з перевезення та зберігання вантажів з будівництвом вантажного терміналу на базі аеропорту Запоріжжя.

На початку 90-х років Запорізький аеропорт обслуговував до 500 тис. пасажирів на рік. На сьогодні – у 6-8 разів менше. Серед причин – істотна зношеність злітно-посадкової смуги, неможливість забезпечити належну якість обслуговування пасажирів через старий термінал, неповна відповідність певним міжнародним технічним вимогам.

До складу КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» входить: аеродром, що містить в собі штучну та ґрунтову злітно-посадкові смуги (ШЗПС та ГЗПС відповідно) обладнані світлосигнальним обладнанням (ССО) та радіотехнічними засобами посадки, руліжні доріжки, перон для стоянки повітряних суден; аеровокзальний комплекс що містить в собі будівлю аеровокзалу та пасажирський термінал для внутрішніх авіаліній; адміністративні та технологічні будівлі і споруди; комунікації та мережі інфраструктури.

КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» як єдиний технологічний комплекс призначений для авіатранспортного обслуговування авіакомпаній, що виконують перевезення пасажирів, пошти й вантажів а також спеціальні та рятувальні роботи.

Аеродром, побудований у 1964 році, реконструйовано у 1981 році.

Злітно-посадкова смуга зі штучним покриттям (ШЗПС) має довжину 2500 м, ширину робочої частини 42 м та узбіччя по 9 м кожне, 10 стоянок на пероні. На аеродромі експлуатуються літаки Ан-22, АН-124, Іл-76, АН-32, АН-24, Як-40, Як-42, Ту-134, Ту-154 та інші, більш легкі, а також їх закордонні аналоги.

З метою забезпечення роботи та розвитку КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» в області діє міська програма «Забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства «Міжнародний аеропорт

Запоріжжя».

Для підвищення рівня культурного обслуговування пасажирів КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» в 2013 році було виконано ремонт місця стоянки повітряних суден № 3, встановлено 3 інтроскопа для огляду багажу пасажирів, встановлено лінію видачі багажу (кільцевий транспортер).

Бердянський аеропорт, як об'єкт транспортної інфраструктури міста-курорту, має велике значення для його розвитку. Проте, на сьогоднішній день державне підприємство «Аеропорт Бердянськ» перебуває у стані ліквідації.

Водний транспорт

Бердянський морський порт є морськими воротами в Запорізькій області. Сьогодні Бердянський порт є високомеханізованим транспортним підприємством, до складу якого входять 9 вантажних причалів, з яких 5 використовуються для прийому генеральних вантажів. Довжина причальної лінії - 1507 п. м. Пропускна спроможність порту - 3,2 млн. т вантажів на рік. Для збереження та накопичення вантажів використовується 110,8 тис.м² складської площі, з неї відкрита - 97,7 тис. м², закрита - 13,1 тис. м².

Порт переробляє різні види вантажів (штучні, навалочні та наливні) та спеціалізується на переробці руди, коксу, вугілля, металобрухту, металовиробів, добрив, глини, піску, феросплавів, бокситів. Потужність порту з переробки вантажів складає 6 млн. тонн/рік.

4.2. Енергопостачання

Виробництво електричної енергії

Електропостачання Запорізької області здійснюється від атомної, теплової електростанцій та гідроелектростанції, сонячної та вітрової електростанцій, розташованих на території області, зв'язок з якими здійснюється по лініях електропередач напругою 150-330-750 кВ. Енергосистема області з'єднана по магістральним лініям електропередачі з Південною, Донбаською та Кримською енергосистемами.

Паливно-енергетичний комплекс Запорізької області представлений:

1) **підприємствами генерації:** ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» (встановлена потужність 6000 МВт; на атомній станції експлуатуються 6 енергоблоків потужністю 1 млн. кВт кожний).

В останні роки станція виробляє близько 50 % всієї електроенергії виробленої атомними станціями України, і більше 22 % від загального виробітку електроенергії в країні.

ВП «Запорізька ТЕС» ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (встановлена потужність 3600 МВт, на станції експлуатується 3 блоки потужністю 300 МВт, 1 блок – 325 МВт і 3 енергоблоки потужністю 800 МВт).

філія Дніпровська ГЕС ПАТ «Укргідроенерго» (встановлена потужність становить 1539,8 МВт, на станції працює 18 гідроагрегатів).

Запорізька область

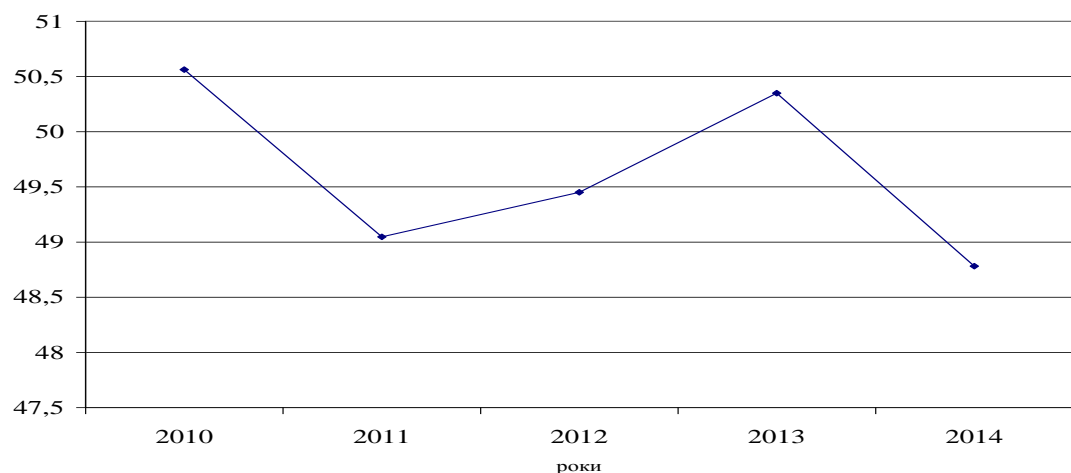
Ботієвської вітрової електростанції ТОВ «Винд Пауер» (встановлена потужність 200 МВт, на станції експлуатується 65 вітрових агрегатів).

ТОВ «Токмак Солар Енерджи» (загальна потужність 10 МВт).

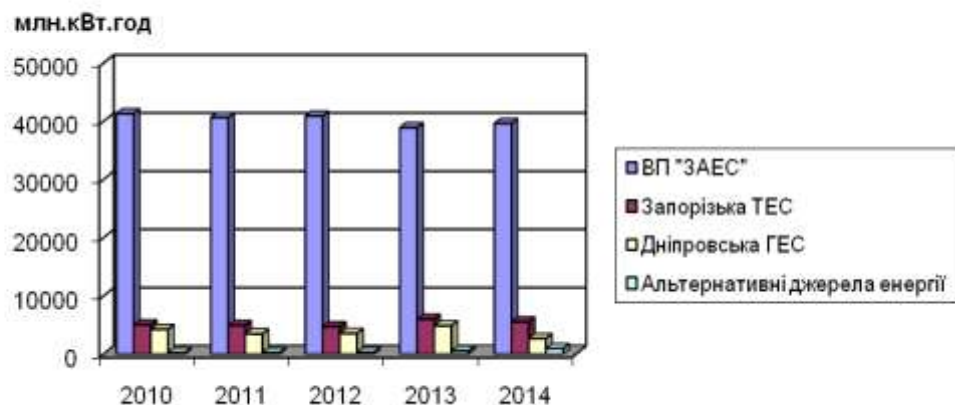
Електростанціями області виробляється більше чверті всієї електроенергії, що виробляється в Україні.

Виробництво електроенергії підприємствами генерації області становить: у 2010 році – 50,562 млрд. кВт·год, у 2011 році – 49,047 млрд. кВт·год, у 2012 році – 49,45 млрд. кВт·год, у 2013 році – 50,349 млрд. кВт·год, у 2014 році – 48,781 млрд. кВт·год.

Виробництво електричної енергії підприємствами генерації Запорізької області, млрд. кВт·год.

Виробництво електричної енергії в Запорізькій області

2) трьома підприємствами, що здійснюють транспортування, постачання електроенергії на території області: ВП «Дніпровська електроенергетична система» ДП НЕК «Укренерго», ВАТ «Запоріжжяобленерго», ДП «Придніпровська залізниця».

Дніпровська електроенергетична система, до складу якої входять Запорізькі, Дніпропетровські, Кіровоградські та Криворізькі магістральні електричні мережі.

Запорізька область

Підприємство здійснює диспетчерське управління єдиної енергетичної системи у Дніпровському регіоні та транспортує електричну енергію по магістральним лініям 330 - 750 кВТ від генеруючих джерел до електричних мереж ВАТ «Запоріжжяобленерго».

ВАТ «Запоріжжяобленерго» надає послуги з транспортування та постачання електроенергії за регульованим тарифом споживачам Запорізької області, а також отримує електричну енергію від об'єднаної енергосистеми України та постачає 22 670 юридичним і 760 694 побутовим споживачам. За рік через електричні мережі товариства передається близько десяти мільярдів кіловат-годин електроенергії.

3) шістьма підприємствами з транспортування та постачання нафти та газу (Запорізьке лінійно виробниче управління магістральних газопроводів УМЗ «Харківтрансгаз» ПАТ «Укртрансгаз», ПАТ «Запоріжгаз», ВАТ «Мелітопольгаз», ТОВ «Запоріжспецтрансгаз», ТОВ «Запоріжнафтопродукт», ДП «Комбінат «Зірка»).

Запорізьке лінійне виробниче управління магістральних газопроводів УМГ «Харківтрансгаз» ПАТ «Укртрансгаз» включає 600,142 км магістральних газопроводів високого тиску діаметром від 80 до 1000 мм на території Запорізької області (Запорізького, Вільнянського, Новомиколаївського, Пологівського, Гуляйпільського, Оріхівського, Василівського, Кам'янсько-Дніпровського, Миколаївського, Токмацького, Мелітопольського та Якимівського районів).

ПАТ «Запоріжгаз» здійснює безперебійне постачання та транспортування природного газу всім категоріям споживачів області, а саме у 22 районів та м. Запоріжжя, м. Бердянськ, м. Токмак. Забезпечує природним газом 422 промислових підприємств, понад 3 тис. об'єктів комунально-побутової сфери та 500 тис. абонентів м. Запоріжжя та Запорізької області.

ВАТ «Мелітопольгаз» здійснює безперебійне постачання та транспортування природного газу всім категоріям споживачів області на території 3 районів (Веселівському, Мелітопольському, Приазовському) та м. Мелітополь. Забезпечує природним газом 70 тис. абонентів, 67 промисловим і 548 комунально-побутовим підприємствам, 40 бюджетним організаціям та 4 підприємствам теплоенергетики.

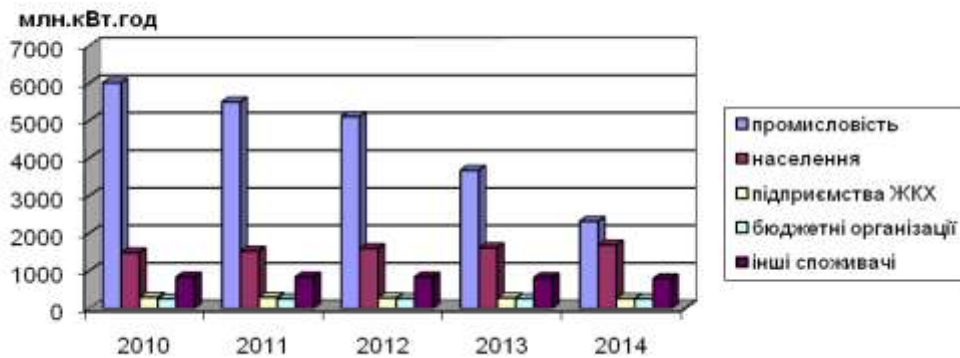
4) 17 підприємствами, які виробляють пелети та гранули.

Споживання енергоресурсів

Всього споживачами області спожито електричної енергії: у 2010 році - 8 866,95 млн. кВт·год, у 2011 році - 8 400,31 млн. кВт·год, у 2012 році - 8 081,01 млн. кВт·год, у 2013 році - 6 645,76 млн. кВт·год, у 2014 році - 5 312,4 млн. кВт·год.

Споживання електричної енергії в Запорізькій області

Основними споживачами електроенергії в області є промислові підприємства та населення, відповідно питома вага в загальнообласному споживанні електроенергії у 2014 році складає 43,7 % та 31,8 %.

Споживання електроенергії промисловими підприємствами знижується. У 2010 році промисловими підприємствами спожито 6008,1 млн.кВт·год, а у 2014 – 2319,7 млн.кВт·год, що менше на 39 %.

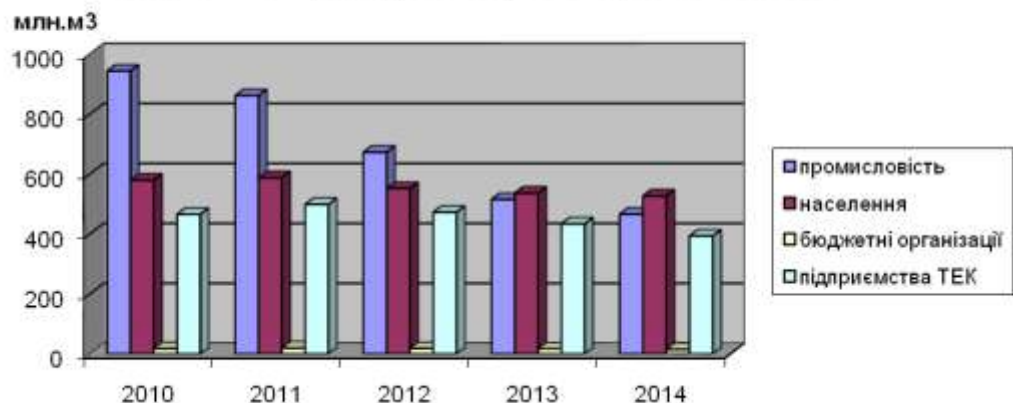
Споживання електроенергії населенням постійно зростає, так якщо у 2010 році ним було спожито 1480,7 млн.кВт·год, то у 2014 році цей показник становив 1688,2 млн.кВт·год або збільшився на 14 %.

Економія електричної енергії споживачами Запорізької області

Споживання електричної енергії, млн. кВт·год					Зекономлено електричної енергії, млн. кВт·год				Зменшено споживання електричної енергії, %			
2010	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
8866,95	8400,31	8081,01	6645,76	5312,4	466,64	319,30	1435,25	1333,4	5,3	3,8	17,8	20,1

Всього споживачами області спожито природного газу: у 2010 році - 1 980 421,0 тис. м³, у 2011 році - 1 972 723,9 тис. м³, у 2012 році - 1 715 713,8 тис. м³, у 2013 році - 1 502 617,8 тис. м³, у 2014 році – 1 401 366,2 тис. м³.

Споживання природного газу в Запорізькій області

Запорізька область

Останні роки прослідковується тенденція до скорочення споживання природного газу споживачами області, що зумовлено переходом на альтернативні види палива, заміною та модернізацією котельного обладнання та проведенням інших енергозберігаючих заходів.

Економія природного газу споживачами Запорізької області

Споживання природного газу, тис. м ³					Зекономлено природного газу, тис. м ³				Зменшено споживання природного газу, %			
2010	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
1980421	1972724	1715714	1502618	1401366	7697	275010	213096	101252	0,39	13,03	12,4	6,7

В бюджетній сфері та на підприємствах комунальної теплоенергетики працюють 690 котелень, на яких 630 котлів працюють на природному газі, 249 – на вугіллі, 131 – на електроенергії та 53 – альтернативних видах палива.

Енергозбереження

Протягом 2010-2014 років економія паливно-енергетичних ресурсів за рахунок виконання заходів з енергозбереження, передбачених відповідними обласними та територіальними програмами енергоефективності, склала 1604,5 тис. т у.п. На реалізацію заходів з енергозбереження в області було витрачено 9920,1 млн. грн.

В області використовується промисловими підприємствами доменний, феросплавний та коксовий газ для заміщення природного газу. Так, у 2014 році ВАТ «ЗМК «Запоріжсталь» забезпечило гарячим водопостачанням населення мікрорайонів м. Запоріжжя за рахунок використання доменного газу, це дало можливість скоротити споживання природного газу на 10,8 млн. м³.

В області постійно впроваджуються інноваційні енергоефективні проекти з використанням місцевих альтернативних видів палива, що значно знижує залежність від постачання імпортованих видів палива, та розвиває місцеве виробництво паливно-енергетичних ресурсів.

На території області знаходяться 17 підприємств, які виробляють альтернативні види палива. У 2014 році вироблено паливних брикетів, гранулів з деревини та іншої природної сировини в обсязі 147,307 тис. тонн, що більше на 66,6 % ніж за 2013 рік.

На підприємствах харчової та переробної промисловості (ПАТ «Запорізький оліяжиркомбінат», ПАТ «Пологівський олійноекстракційний завод» та ПрАТ «Мелітопольський олійноекстракційний завод») виробництво пару за рахунок спалювання 85,8 тис. тонн лушпиння соняшнику дало можливість заощадити у 2014 році 39 778,0 тис. м³ природного газу.

Продовжено реалізацію 72 проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій на загальну суму 157,5 млн. грн. (проекти теплової санації реалізуються у 34 школах, 19 дитячих садках, 17 медичних закладах та у 2 центрах творчості). На 01.01.2015 завершені роботи на 32 об'єктах на суму 39,7 млн. грн.

Впроваджуються інноваційні енергоефективні проекти з використанням місцевих альтернативних видів палива: на 01.01.2015 працює 37 котелень на альтернативному твердому паливі (пелети, відходи деревини, солома та інш.), із них 8 введено експлуатацію у 2014 році.

За 2010-2014 роки частка відновлюваної енергії у виробництві електроенергії області збільшилась на 1,4 % (з 0,5 % до 1,9 %). У 2014 році Ботівською вітровою електростанцією вироблено 651,5 млн. кВт·годин. електроенергії, сонячною електростанцією ТОВ «Токмак Солар Енерджи» - 10,6 млн. кВт·годин. З огляду на таку ситуацію, впровадження альтернативної енергетики стримується недостатнім розміром інвестиційних ресурсів.

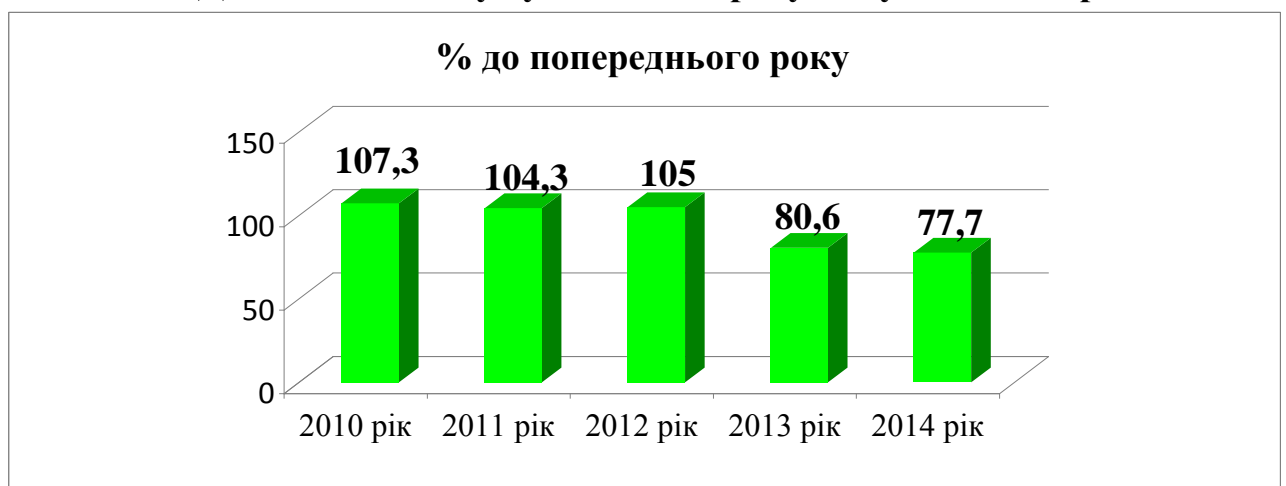
4.3. Будівництво

У 2014 році підприємствами області виконано будівельних робіт на суму 1240,0 млн. грн. (10 місце серед регіонів України), що на 10,3 % менше порівняно з попереднім роком.

Впродовж 2010-2012 років спостерігалася позитивна динаміка індексу будівельної продукції. Проте, починаючи з 2012 обсяги будівельних робіт по регіону поступово скорочувалися у середньому на 15-20 % щороку.

Динаміка індексу будівельної продукції у 2010-2014 роках

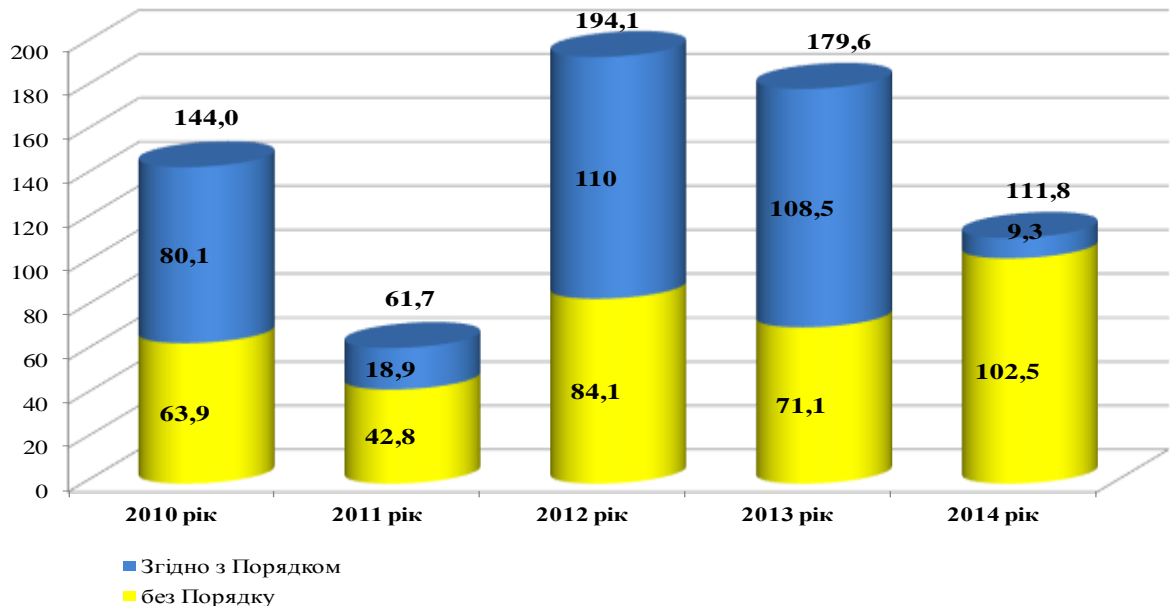
Так, у 2014 році індекс будівельної продукції порівняно з 2013 роком, становив 77,7 % - 17 місце серед регіонів України (житлові будівлі – 144,7 %, нежитлові будівлі – 90,0 %, інженерні споруди – 66,6 %).

Наразі існує проблема зниження кількісних показників житла, яке вводиться в експлуатацію. Після світової фінансової кризи 2008 року щорічні показники введення в експлуатацію житла на території області не перевищують 200,0 тис. м².

**Обсяги введеного житла по області
за 2010-2014 роки (тис. м²)**

* Порядок прийняття в експлуатацію індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, прибудов до них, громадських будинків та будівель і споруд сільськогосподарського призначення I та II категорій складності, які збудовані без дозволу на виконання будівельних робіт, і проведення технічного обстеження їх будівельних конструкцій та інженерних мереж.

За підсумками 2014 року прийнято в експлуатацію 111,8 тис. м² загальної площі житла, що порівняно з 2013 роком на 67,8 тис. м² або 37,7 % менше. За темпом зростання (зменшення) обсягу введеного в експлуатацію житла область займає 22 місце по Україні. Головним джерелом фінансування, як і раніше залишаються власні кошти населення на індивідуальне житлове будівництво. За рахунок коштів державного бюджету протягом останніх трьох років в області не введено жодного квадратного метра.

Найбільше житла збудовано в обласному центрі – 42,7 % від загального обсягу, а в сільській місцевості – в Запорізькому районі (55,1 %). Зросли обсяги прийнятої в експлуатацію загальної площі житла у Михайлівському (в 6,8 разів), Мелітопольському (в 1,7 разів), Чернігівському (на 34,8 %) та Новомиколаївському (на 2,3 %) районах.

4.4. Житловий сектор

Більша частина житлового фонду області збудована у 40-60-ті роки минулого сторіччя, а кількість будинків, які збудовані та введені в експлуатацію після 1970 року складає всього 26,7 % від загальної кількості. Внаслідок цього знос будівельних та огорожувальних конструкцій житлових будинків складає в середньому 40-60 %.

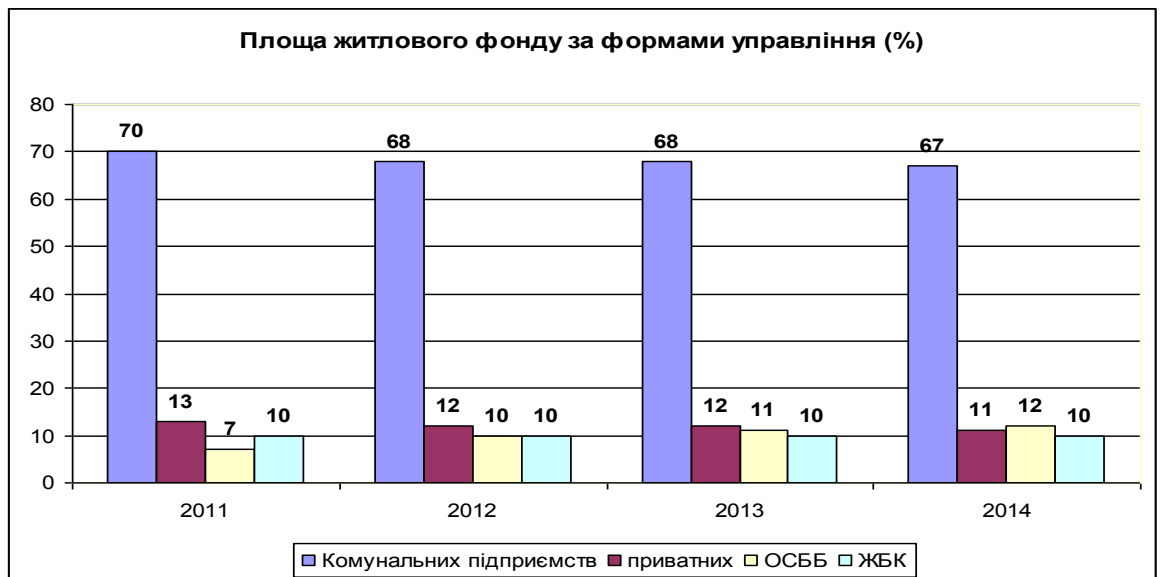

Запорізька область

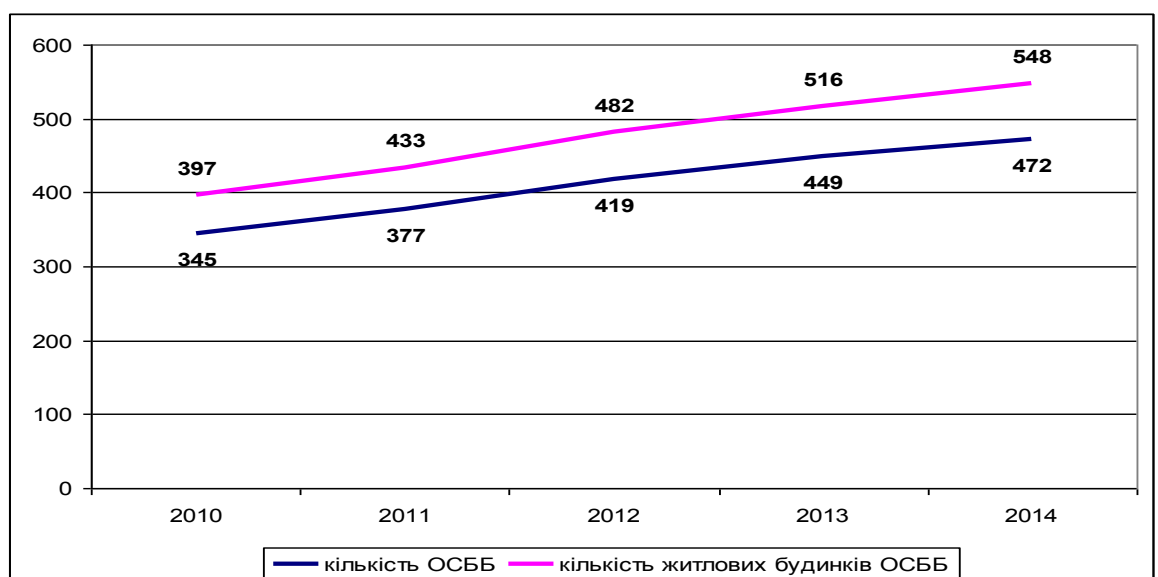
Ступінь зносу житлового фонду також характеризує стан ліфтового господарства.

Слід зазначити, що більше 60 % ліфтів багатоквартирного житлового фонду Запорізької області відпрацювали 25-річний ресурс та потребують заміни, капітального ремонту або модернізації.

При цьому слід зазначити, що відповідно до чинного законодавства України єдиною формою, через яку власники квартир можуть реалізувати право на вибір форми управління спільним майном - є об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ).

Аналіз створення ОСББ в Запорізькій області свідчить про те, що не зважаючи на численні переваги об'єднань перед комунальними підприємствами, збільшення їх кількості відбувається дуже повільними темпами.

Соціологічні дослідження ставлення громадян до створення ОСББ виявили, що основною причиною низького темпу появи об'єднань є

Запорізька область

необізнаність громадян про ОСББ, механізми прийняття рішень в ОСББ, правовий статус майна тощо.

Таким чином, основною проблемою житлової галузі є технічний стан житлового фонду та неможливість, у рамках сучасного стану його утримання, забезпечити збереження і покращення його експлуатаційних характеристик.

Основним завданням є пошук форм, способів та засобів збереження житлового фонду.

Для вирішення цієї проблеми маємо наступні механізми:

- управління та утримання житлового фонду підприємствами комунальної форми власності;

- залучення органами місцевого самоврядування до управління і утримання житлового фонду підприємств приватного сектору економіки на конкурсних засадах;

- збільшення кількості ОСББ, які самостійно обирають форми та засоби управління і утримання житлового фонду.

4.5. Освітня інфраструктура

4.5.1. Дошкільна освіта

На 01.01.2015 в Запорізькій області функціонує 512 дошкільних навчальних заклади, в яких виховуються понад 57,5 тисяч дітей. Показник охоплення суспільним дошкільним навчанням та вихованням дітей 5-річного віку складає – 100 %, від 3 до 6 років – 95 %.

Крім того, надано ліцензії 15 приватним закладам для надання послуг у сфері дошкільної освіти.

4.5.2. Загальна середня освіта

Загальна середня освіта представлена 609 загальноосвітніми навчальними закладами усіх типів і форм власності з контингентом 158,5 тис. учнів.

Завантаженість закладів (у %) від потужності

У 2014/2015 навчальному році із 593 денних загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності 329 знаходяться у сільській місцевості (55,5 % від кількості функціонуючих денних шкіл), де навчаються 35,5 тис. школярів, або 22,7 % від загальної кількості учнів області.

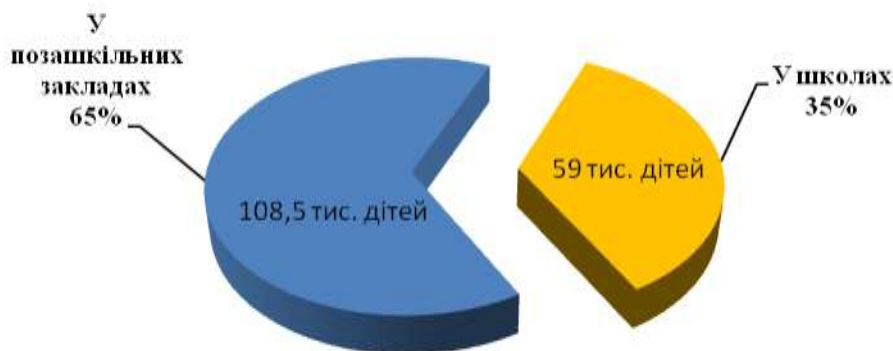
Забезпечено підвезення 10,9 тис. учнів (100 % від потреби) та понад 1 тис. вчителів до 269 шкіл області з понад 500 населених пунктів.

4.5.3. Позашкільна освіта

Умови для отримання позашкільної освіти, розвитку дитячої творчості, забезпечення корисної зайнятості дітей створені у 60 позашкільних навчальних закладах та 2 навчально-виховних комплексах системи освіти, у яких діють 2199 гуртків для 50396 вихованців. Загальне охоплення дітей позашкільними закладами системи освіти складає 33,2 %.

Гуртковою роботою в області (гуртки загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів) охоплено 151 тис. учнів (100 %).

Охоплення дітей позашкільною освітою

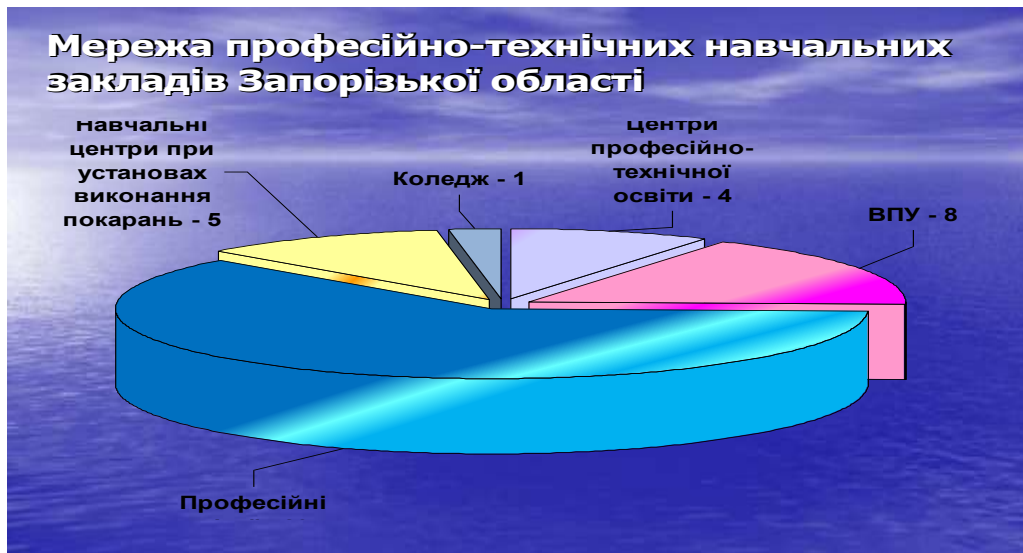

4.5.4. Професійно-технічна освіта.

Система професійно-технічної освіти Запорізької області охоплює 42 професійно-технічних навчальних заклада, у тому числі 8 вищих професійних училищ, 4 центри професійно-технічної освіти, 1 коледж, 29 професійних ліцеїв. Мережа професійно-технічних навчальних закладів охоплює всі території області, що є запорукою рівного доступу громадян до професійної освіти. В установах виконання покарань функціонують 5 навчальних центрів.

Основним напрямом діяльності у сфері професійно-технічної освіти є створення регіональних професійних центрів (багатопрфільних закладів), які будуть охоплювати широкий спектр професій, що потребує регіон задля розвитку економіки регіону та держави.

У 2014 році професійно-технічними навчальними закладами області випущено 6311 кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів, що на 5,1 % менше, ніж у 2013 році.

4.5.5. Вища освіта і наука

Вищі навчальні заклади області забезпечують фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку спеціалістів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів для всіх соціальних сфер регіону.

На початок 2014/2015 навчального року мережа вищих навчальних закладів Запорізької області складає 27 вищих навчальних закладів, з них 17 закладів I–II рівнів акредитації та 10 – III–IV рівнів акредитації, в яких навчається 75,6 тис. студентів, що на 7,6 % менше ніж у попередньому навчальному році.

Створюються умови для підвищення ролі наукової та інноваційної складової в економічному розвитку регіону. У 23 наукових організаціях (підприємствах) області науковою та науково-технічною діяльністю займаються 4750 осіб. Структура за секторами діяльності стабільна: більша частина їх (47,8 %) відноситься до підприємницького сектору діяльності, 30,4 % – до сектору вищої освіти, 21,8 % – до державного.

Вищі навчальні заклади у Запорізькій області (на початок навчального року)

	I–IV рівнів акредитації							
	1995/96	2000/01	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Кількість закладів	41	35	35	27	26	27	27	27
Кількість студентів	58668	69979	102325	103234	93972	86554	81753	75565

4.6. Охорона здоров'я

Мережа ЛПЗ Запорізької області за 2014 рік

Запорізька область

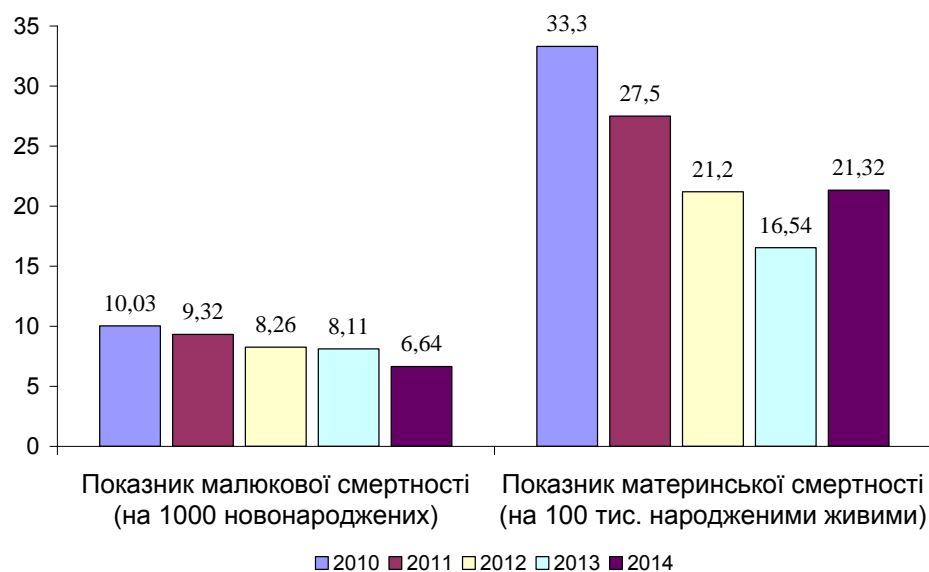
На 01.01.2015 року в області медичну допомогу населенню надавало 143 медичні заклади, у т.ч. 20 центральних районних лікарень, 32 центри первинної медико-санітарної допомоги, в складі яких функціонує: 170 фельдшерсько-акушерських пунктів, 190 фельдшерських пунктів, 272 амбулаторії, 2 районні лікарні та 1 самостійна амбулаторія.

Мережа закладів охорони здоров'я

	1994	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Кількість лікарняних закладів, одиниць	166	117	103	100	97	92	81	69
Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів, одиниць	81	120	143	147	150	157	173	50
Кількість лікарняних ліжок - всього, тис. одиниць	28504	18597	16896	16756	16039	15797	15137	14798
Кількість лікарняних ліжок - на 10 000 населення, одиниць	135,0	96,5	89,3	90,1	87,5	87,2	84,5	83,4

Завдяки успішній реалізації проекту «Нове життя - нова якість охорони материнства та дитинства» шляхом створення замкненого циклу надання допомоги породіллям та новонародженим, впровадження сучасних перинатальних технологій, в області відмічається зниження показників малюкової смертності, яка за підсумками 2014 року склала 6,64 на 1000 народжених живими, що на 18,1 % менше, ніж у 2013 році. Проте материнська смертність у 2014 році збільшилась на 28,9 % та склала 16,54 на 100 тис. народжених живими.

Показники малюкової та материнської смертності у 2010-2014 роках

В області функціонує єдине Територіальне медичне об'єднання «Обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф», до складу якого входять 3 юридичних особи і 3 відділення екстреної медичної допомоги (загальна штатна чисельність працівників складає 2674 одиниці). На

Запорізька область

01.01.2015 функціонує 36 пунктів (планується довести до 45) постійного базування бригад екстреної медичної допомоги. За сприяння ВАТ «Запоріжсталь» з 20.08.2013 розпочата реконструкція приміщення централізованої диспетчерської (будівельна готовність об'єкта 87 %). Загальна кошторисна вартість робіт складає 7707,829 тис. грн.

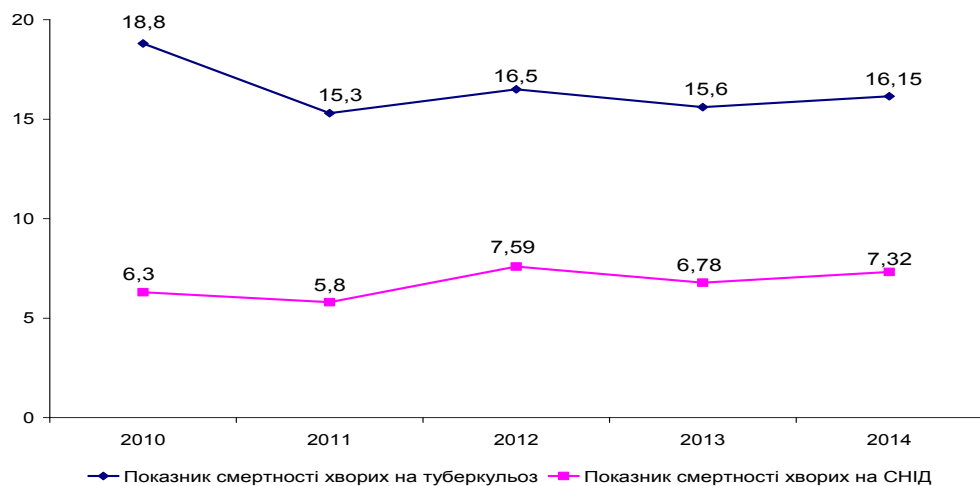
За останні роки за кошти державного бюджету оновлено парк автомобілів швидкої медичної допомоги - отримано 68 автомобілів. Отримані автомобілі швидкої медичної допомоги повністю укомплектовані медичним обладнанням для діагностики невідкладних станів та надання екстреної медичної допомоги. Всі 154 автомобілі швидкої медичної допомоги на сьогодні оснащені «тревожними кнопками» та GPS – навігаторами.

Проводиться щоденний моніторинг часу доїзду бригад швидкої медичної допомоги в усіх адміністративно-територіальних одиницях області. Виконання нормативу доїзду бригад швидкої медичної допомоги до пацієнта на сьогодні виконується в містах (10 хвилин) – 90 %, в сільській місцевості (20 хвилин) – в 89 % випадків. Виклики на всій території області обслуговуються стовідсотково.

Значна увага в області приділялася налагодженню механізмів діагностики та лікування туберкульозу, забезпечення спеціальних лікувальних закладів протитуберкульозними препаратами. Завдяки вжитим заходам спостерігається чітка тенденція до стабілізації та зниження основних епідемічних показників щодо захворюваності населення на туберкульоз.

Зокрема, захворюваність на всі форми туберкульозу знизилась на 4,6 % і становить 64,4 на 100 тис. населення у 2014 році, проти 67,5 на 100 тис. населення у 2013 році. Проте показники поширеності та смертності туберкульозу на 100 тис. населення у 2014 році збільшилися і становили відповідно 108,3 та 16,15 (у 2013 році – відповідно 102,7 та 15,6).

Рівень смертності хворих на туберкульоз і СНІД на 100 тис. населення у 2010-2014 роках

Питання протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу є одним із пріоритетних напрямів державної і регіональної політики у сфері охорони здоров'я і соціального розвитку. Разом з тим, на сьогодні епідемічна ситуація в області характеризується широким поширенням ВІЛ-інфекції/СНІДу. Так, за останні п'ять роки рівень поширеності ВІЛ-інфекції збільшився на 38,8 % і за підсумками 2014 року склав 217,8 на 100 тис. населення проти 156,9 на 100 тис. населення у 2010 році, рівень поширеності СНІДу збільшився у 4,3 рази і за підсумками 2014 року склав 63,4 на 100 тис. населення проти 14,74 на 100 тис. населення у 2010 році.

У закладах охорони здоров'я Запорізької області зареєстровано 7899 штатних лікарських посад проти 7992,75 – у 2013 році.

Укомплектованість штатних лікарських посад фізичними особами в цілому по лікувальних закладах області зросла і складає – 71,4 % (2013 - 70,4 %).

Фінансування галузі охорони здоров'я у 2014 році склало – 1943,1 млн. грн. (98,5 % від запланованого), у т.ч. видатки на медикаменти – 137,6 млн. грн. (98,9 %), на харчування – 32,2 млн. грн. (99,4 %).

Видатки на 1 жителя області по галузі охорона здоров'я склали 1089,07 грн. (у 2010 році - 735,88 грн., 2011 році – 779,67 грн., 2012 році – 977,7 грн., 2013 році – 1024,3 грн.).

4.7. Культура і відпочинок

Культура - це важлива складова духовного життя кожної людини, одним з десяти пріоритетів діяльності Запорізької облдержадміністрації вже кілька років поспіль визнається розвиток культури та мистецтва. Затребуваність закладів культури і мистецтва зберігається завдяки їх творчій складовій, актуальності та соціальній спрямованості культурних послуг.

Мережа установ культури клубного типу складається з 413 клубів та будинків культури, в т. ч. на селі – 364 заклади. Населення області обслуговують 500 бібліотек з книжковим фондом 8,3 млн. примірників, Бібліотечним обслуговуванням охоплено 504,3 тис. користувачів.

В області діють: 5 театрів, з них 3 обласні; державний цирк; 65 шкіл естетичного виховання. Обласними театрами щорічно проводиться біля 1,0 тис. вистав та театралізованих концертів, які відвідують біля 150,0 тис. шанувальників театрального мистецтва, доход від основної діяльності складає близько 4,0 млн. грн., здійснюється постановка понад 20 прем'єрних вистав щорічно.

4.8. Фізична культура і спорт

Фізкультурно-оздоровчу і спортивну роботу в області проводять: 1985 колективів фізичної культури підприємств, установ і організацій; 64 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, Запорізький регіональний центр фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» та комунальні заклади обласної ради – Запорізька обласна школа вищої спортивної майстерності, Запорізька обласна спеціалізована школа-інтернат спортивного профілю, Запорізький обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». В

галузі працюють 2953 працівники фізичної культури і спорту.

У 2014 році всіма видами фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи у навчальних закладах усіх рівнів охоплено 103,0 тис. осіб учнівської та студентської молоді (у 2013 році – 107,0 тис. осіб), серед сільського населення - охоплено 12,1 тис. осіб (у 2013 році – 11,9 тис. осіб).

Пріоритетними олімпійськими видами спорту в Запорізькій області є легка атлетика, дзюдо, боротьба вільна, боротьба греко - римська, тхеквондо, спортивна гімнастика, художня гімнастика, плавання, стрибки у воду, академічне веслування, веслування на байдарках та каное, бокс, важка атлетика.

Матеріально-технічна база спорту Запорізької області

Перелік спортивних споруд	Станом на 01.01.12	Станом на 01.01.13	Станом на 01.01.14	Станом на 01.01.15
Спортивних споруд (всього)	3535	3371	3411	3405
Стадіони	31	31	31	31
Спортивне ядро з легкоатлетичними секторами, що не входить до складу стадіону	5	5	5	5
Площі, Площинні спортивні споруди (всього)	2390	2408	2448	2443
Спортивні зали площею не менше 162 м ²	712	712	712	712
Плавальні басейни (всього)	15	15	15	15
Стрілецькі тири та стенди	191	191	191	191
Веслувально-спортивні та водноспортивні бази	8	8	8	8
Споруди зі штучним льодом	1	1	1	0